

2010-03-10

LS 0904-0330

Landstingsstyrelsen

Motion 2009:11 av Anders Lönnberg (S) om att se osteoporos som ett prioriterat folkhälsoproblem

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

ÄRENDET

Motionären föreslår att Stockholms läns landsting gör osteoporos till ett prioriterat folkhälsoproblem och upprättar en handlingsplan för att stärka kunskapen om osteoporos hos läkare och övrig sjukhuspersonal.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Motionären beskriver väl det lidande som drabbar i synnerhet äldre kvinnor som får frakturer på grund av ett skört skelett, och de stora samhällskostnader detta medför. Landstingsstyrelsen delar motionärens problembild och att åtgärder behöver vidtas. Det är dock dessbättre så att Stockholms läns landsting inte är överksam inom området så som motionären antyder.

Alliansen har senast i årets budget betonat att det förebyggande arbetet av de stora folksjukdomarna, som exempelvis rörelseorganens sjukdomar, ska stärkas ytterligare. Samverkan bör utvecklas för att med kommunerna gemensamt åstadkomma förbättringar i hälsa och livsstil med prioritering av bl a äldres hälsa. Vidare slås också fast att fallprevention samt registrering och uppföljning av frakturer är ett utvecklingsområde i samverkan mellan beställare, kommuner och vårdgivare. Stockholms läns landsting följer den internationella trenden att främst förebygga frakturer genom fallförebyggande åtgärder, snarare än behandling av osteoporos.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings förslag

2010-01-26

Stockholms läns landsting har sedan 2008 ett regionalt vårdprogram för fallprevention. I vårdprogrammet framhålls att den helt dominerande insatsen för att förebygga frakturer är att förebygga fall. Att befrämja fysisk aktivitet och träningsprogram för att stärka balans, muskelstyrka och gång betraktas i programmet som de mest prioriterade preventiva insatserna. Programmet innehåller kunskaper och riktlinjer om hur frakturer genom fall kan förebyggas och sprids för närvarande genom landstingets verksamheter. Ett exempel är att Produktionssamordning (PS) vid Landstingsstyrelsens förvaltning för närvarande genomför "En TUFF satsning" som står för Trycksår, Undernäring och FallFörebyggande insatser. Satsningen, som riktar sig till alla som arbetar inom närsjukvården i Stockholms län, syftar till att minimera skador inom dessa områden. Utöver utbildning består satsningen av verktyg som ska stödja det vardagliga arbetet och kommunikationen. Dessa aktiviteter torde till viss del vara vad motionären efterfrågar.

I vårdprogrammet finns en noggrann genomgång av benskörhet som riskfaktor för frakturer och ett ställningstagande till benskörhetsmätningar. Där så är indicerat bör benskörhetsmätning ingå i utredningen. Att besluta om obligatorisk fallutredning bland äldre torde inte skynda på den utveckling som redan pågår.

Medvetenheten är hög om betydelsen av benskörhet som en riskfaktor för fraktur. Benskörhetsundersökning är i växande grad en allmän del i frakturutredningar, särskilt bland äldre. Benskörhetsmätningar kan också utföras på indikationerna tidigare osteoporosfraktur, längdminskning, låg kroppsvikt eller viktförlust, sekundär osteoporos, tidiga menopaus och förekomst av benskörhet bland släktingar. Att kontinuerligt mäta längd och vikt på riskpatienter är t ex en enkel åtgärd som kan genomföras på husläkarmottagningarna. Sammantaget gör detta att många människor idag har möjlighet att få benskörhetsmätning utförd.

Regelbunden fysisk aktivitet, undvikande av läkemedel som bidrar till osteoporos, rökstopp och extra intag av D-vitamin och kalcium är effektiva förebyggande insatser mot osteoporos. Kostnader och effekter av allmän screening för benskörhet och medicinsk behandling av tillståndet bör ställas i relation till dessa generella insatser. De preventiva insatserna bör utvärderas genom effekten på i första hand frakturer, då detta är det främste ohälsoproblemet relaterat till benskörhet. Genom att satsa på att förebygga fall bland alla äldre, när man också de som har benskörhet.

Det finns enligt programmet och SBU inte något vetenskapligt underlag för att genomföra screeningundersökningar av bentäthet på friska medelålders personer. Samtidigt lyfts fram att forskning visat att screeningprogram bland äldre med ultraljud på hälen kan identifiera kvinnor som riskerar fraktur. Screeningen har visats öka motivationen till ett förändrat riskbeteende bland äldre kvinnor som drabbats av frakturer.

Kommunerna i länet har med sitt ansvar för äldreomsorgen stora möjligheter att arbeta fallförebyggande. Hälsosamtalen med länets 75-åringar, som för närvarande

2010-03-10

LS 0904-0330

utvärderas, torde också skapa möjligheter att förebygga fallolyckor, framförallt i bostaden där de flesta fallolyckor bland äldre inträffar.

Som underlag för eventuella ytterligare insatser och beslut kring hanteringen av osteoporos inom landstinget behövs en sammanställning av kunskapsläget kring sjukdomen i sig, frakturer orsakade av osteoporos, riskgrupper, förebyggande och behandlande åtgärder

Ett kunskapsunderlag i form av en s k fokusrapport kommer att sammanställas. I denna ska aktiviteter som för närvarande pågår nationellt inom området vägas in. Det regionala vårdprogrammet bör givetvis också följas upp och utifrån resultatet kan eventuella ytterligare behov av insatser aktualiseras.

Catharina Elmsäter-Svärd

Birgitta Rydberg

Per-Inge Buskas

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Anders Lönnberg (S) har i en motion (bilaga), väckt den 2 april 2009, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att Stockholms läns landsting gör osteoporos till ett prioriterat folkhälsoproblem och upprättar en handlingsplan för att stärka kunskapen om osteoporos hos läkare och övrig sjukhuspersonal och att Stockholms läns landsting följer Storbritanniens exempel om obligatorisk utredning vid fallolyckor främst bland äldre.

Yttrande har inhämtats från hälso- och sjukvårdsnämnden. Stockholms läns sjukvårdsområde har avstått från att yttra sig.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 28 januari 2010 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Motionären lyfter fram osteoporos som ett stort folkhälsoproblem, som drabbar många personer och genererar höga samhällskostnader. Motionären föreslår att:

1. SLL ska göra osteoporos till ett prioriterat folkhälsoproblem
2. SLL ska upprätta en handlingsplan för att stärka kunskapen om osteoporos hos läkare och övrig sjukvårdspersonal
3. SLL ska följa Storbritanniens exempel och besluta om obligatorisk utredning av fallolyckor främst bland äldre

En sammanhållen bred satsning kring osteoporos och dess komplikationer finns inte inom landstinget. Det finns dock ett regionalt vårdprogram kring fallprevention från 2008 samt en satsning kring förebyggande av fallskador inom sjukvården, TUFF=Trycksår, Undernäring & Fall - Förebyggande). Detta program innehåller aktiviteter som till viss del svarar mot motionärens förslag.

Som underlag för eventuella ytterligare insatser och beslut kring hanteringen av osteoporos inom landstinget behövs en sammanställning av kunskapsläget kring sjukdomen i sig, frakturer orsakade av osteoporos, riskgrupper, förebyggande och behandlande åtgärder.

Förvaltningen avser att sammanställa ett kunskapsunderlag i form av sk fokusrapport. I denna ska aktiviteter som för närvarande pågår nationellt inom området vägas in.

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför oförändrade konsekvenser för miljön.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 26 januari 2010 överlämnat förvaltningens förslag (bilaga).

S- och V-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 10 mars 2010.